UNITED NATIONS ESCAP APCICT

Information and Communications Technology Authority

"InTeC" Co.ltd INFORMATION TECHNOLOGY CONSULTING

Төрийн Удирдагч нарт зориулсан МХХТ-ийн Академи

ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ МХХТ (ХМХХТ): БОДЛОГО, ЯВЦ, ЗАСАГЛАЛ

Илтгэгч: Профессор Уша Рани Вясулу Редди

Монгол улс дахь Үндэсний Семинар

2008 оны 12-р сарын 10-12-ны өдрүүд

Улаанбаатар хот, Монгол улс

ХМХХТ

- ХМХХТ нь зөвхөн эдийн засгийн салбар буюу МХХТ-ийн салбарыг хөгжүүлэхээс гадна, МХХТ-ийг ашиглан эдийн засгийн, нийгмийн ба улс төрийн өсөлтийг хурдасгахыг хэлнэ.
- МХХТ ба МХЗ

ХМХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь 1 – МХХТ-ийн бодлогын загвар

- МХХТ-ийг хөгжлийн төлөө хэрэглэх нь төрийн бодлогыг идэвхижүүлэх хүчин чармайлт гаргахыг шаарддаг
  - **Бодлого – “гаргах шийдвэрийг чиглүүлж, оно вчтой үр дүнд хүргэх зорилго бүхий үйл ажи ллагааны төлөвлөгөө юм”**
  - **Төрийн бодлого – “тухайн асуудлыг шийдэх төрийн эрх мэдэл бүхий байгууллагуудын зүг ээс алхам хийх буюу юу ч хийхгүй байх арга хэмжээний чиг хандлага юм”**

ХМХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь 1 – МХХТ-ийн бодлогын загвар

- Төрийн бодлого гэдэг нь засг
ийн газрын зүгээс баримт би
чигт
тусгагдсан бодол санаа боло
н
хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ

хоёюуланг нь хэлнэ

ХМХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь 1 – МХХТ-ийн бодлогын загвар

- **Төрийн бодлого нь вакуумд бий болдоггүй**
  - **Шинэ бодлого нь тухайн үед оршиж буй бодлогын хүрээнд боловсруулагддаг**
  - **Бодлогын оролцоо нь институчлэгдсэн бүтцэ нд агуулагддаг байдаг бөгөөд олон тооны байгууллагын** ашиг сонирхолд нийцүүлж хэлэлцээр хийсний үр дүнд хийхдэг ёстой юм

ХМХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь 1 – МХХТ-ийн бодлогын загвар

- **Бүхий л сонирхогч талуудад хүлээн зөвшөөрөгдөхүйц хамгийн тохиромжтой ши йдэл**
  - Тухайн үед орших буй бодлого нь тухайн бодлого дахь эрх мэдлийн тэнцвэртэй байдлын тусгал байдаг
- **Төрийн бодлого нь төлөвлөөгүй үр дагаварт ай байдаг**
  - Карнатакагийн компьютержсэн газрын бүртгэл

ХМХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь 1 – МХХТ-ийн бодлогын загвар

- Мэдээллийн Нийгмийн асуудлаархи Дэлхийн Дээд хэ мжээний уулзалт
  - ***Бүхий л түвшинд тогтвортой байдал, урьдчилан тооцох боломж, шударга өрсөлдөөнийг бий болгох таатай орчин бүрдүүлэх бодлогуудыг боловсруулж, хэрэгжүүлэхдээ МХХТ-ийн дэд бүтцийн хөгжилд хувийн хөрөнгө оруулалтыг ула м ихээр татан оруулахаас гадна, уламжлал т зах зээлийн дүрэм амжилттай ажиллах гүй байгаа салбаруудад бүх нийтийн үйл чилгээний үүрэг бий болгоход чиглэх ёст ой.***

ХМХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь 1 – МХХТ-ийн бодлогын загвар

- Цахилгаан харилцаа холбооны шинэчлэлийн тэргүүн туршлага
  - **Засгийн газар нь цахилгаан харилцаа холбооны үйлчилгээ үзүүлэх ёсгүй. Засгийн газар нь төлөвлөлт, зохион байгуулалт, зохицуулалт зэрэг асуудлуудыг хариуцдаг байх ёстой.**

ХМХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь 1 – МХХТ-ийн бодлогын загвар

- Цахилгаан харилцаа холбооны шинэчлэлийн тэргүүн туршлага
  - **Бүх нийтийн хүртээмжийн хүчин чармайлтын амжилт нь хувьчлал ба өрсөлдөөн зэргээс ихээхэн хэмжээнд хамаардаг юм.**
    - Хөдөө орон нутагт хөрөнгө оруулалт хийхэд нөлөөлөх хамгийн чухал ач холбогдол бүхий ашиг авчирах хүчин зүйлс нь эрдсэл, санхүүгийн үзүүлэлт гэхээс илүүтэйгээр бодлогын шинж чанартай хэмжигдхүүнүүдээс илүүтэйгээр хамааралтай (үүнд харилцан холболт, тариф зэрэг орно)

ХМХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь 1 – МХХТ-ийн бодлогын загвар

- ***Зах зээл бол чухал, нөөц нь хязгаарлагмдал ба йгаа тохиолдолд нөөцийг зөв зохистойгоор хуваарилагдаж байгааг хангаж өгдөг***
- ***Засгийн газар ба зах зээлийн хосолмол байдал нь ямар түвшинд байснаар зөв зохистой байх ёстойг улс орон бүх тооцох ёстой байдаг бөгөөд үүнийг засгийн газар өөрөө тодорхойлох чадвартай байх ёстой***

ХМХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь 1 – МХХТ-ийн бодлогын загвар

- Цахилгаан харилцаа холбооны шинэчлэлийн тэргүүн туршлага

  - **Тусгай зөвшөөрөл олгох, өрсөлдөөнийг өрнүүлэх, төрийн ашиг сонирхлыг хамгаалах үүргийг гүйцэтгэхэд зохицуулах үүрэг бүхий байгууллага нь хараат бус, техникийн мэдлэг чадвартай байх, санхүүгийн чадамжтай байх нь нэн шаардлагатай**

ХМХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь 1 – МХХТ-ийн бодлогын загвар

- ***ТББ-ийн үүрэг (АХБ-ны тодорхойлтоо р)***

- ***ТББ-ууд нь үйлчилж буй орон нутгийн иргэдэд хүрэх гүүр болж, тэдний хэрэгцээнд нийцсэн хариу үйлдэл хийдэг т***

  ТББ-уудын давуу тал оршино.

ХМХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь 1 – МХХТ-ийн бодлогын загвар

➢ ***ТББ-ийн үүрэг (АХБ-ны тодорхойлтоор)***

- ***ТББ нь хөгжилд шинийг санаачилагч хандлагатайгаар хандаж, төлөвлөсний дагуу төсөл хэрэгжиж байгааг хангахад дэмжлэг үзүүлж, төслийн явцад үргэлжилсэн байдлыг бий болгож, нээлттэй байдал ба сайн засаглалыг нэмэгдүүлэхийн төлөө ажиллаж, эмзэг бүлгийхний дуу***

ХМХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь 1 – МХХТ-ийн бодлогын загвар

- ***Вашингтоны дараахи*** *Зөвшилцөл*
  - ***Шинэ бодлогын үзэл баримтлалын үг хэллэгт "нээлттэй зах зээл", "зохицуулалтыг задлах", "либеризаци", "бүтцийн тохиргоо" зэрэг Вашингтоны уламжлалт тодорхойлолтууд дээр иргэний нийгэм, институци бий болгох, аюулгүй байдл ын***
    сүлжээ, засаглал зэрэг шинэ хэллэг нэмэгдсэн болно.

ХМХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь 1 – МХХТ-ийн бодлогын загвар

- Багийн хэлэлцүүлэг: ***Та нарын хослол ямар байх бэ?***
  - Баг болгон тоон хэлбэрээр
    - Танай орны ХМХХТ-ийн стратеги дахь засгийн газар, зах зээл, ТББ-уудын одоогийн үүрэг оролцоог тодорхойлно уу (жишээ нь засгийн газар нь 40%, зах зээл 60% г.м.)
    - Танай орны МХХТ-ийн хөгжил дахь засгийн газар, зах зээл, ТББ-ийн оролцооны хослол ямар байвал хамгийн тохиромжтой гэж үзэж байгаагаа тодорхойлно уу

ХМХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь – 2
Олон талт МХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь

- Мэдээллийн Нийгмийн асуудлаархи Дэлхийн Дээд хэмжээний уулзалт
  - *Засгийн газрууд, хувийн хэвшил, иргэний нийгэм, НҮБ болон бусад олон улсын байгууллагуудын нэгэн адил мэдээллийн н ийгмийг хөгжүүлэх ба шийдвэр гаргах явцад чухал үүрэг гүйцэтгэдэг.* ***Хүн төвтэ й мэдээллийн нийгэм бий болгох нь б үхий л сонирхогч талуудын хамтын а жиллагаа,***
    түншлэл бүхий хамтын хүчин чармай лт

ХМХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь – 2
Олон талт МХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь

- **Сонирхогч тал гэдэг нь “шийдвэр гаргах үйл ажиллагаанд ихээр нөлөөлдөг буюу бусдын гаргасан шийдвэр нь өөрт нь ихээр нөлөөлдөг этгээдийг хэлнэ”**

ХМХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь – 2
Олон талт МХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь

- **МХХТ-ийн бодлого, хэрэгжилтэнд хамрагдах байдал ба тэгш байдалтай байхыг дэмжих**
- **МХХТ-ийн бодлогын чанартай асуудлыг шийдэх аналитик чадвартай байх**
- **Алслагдмал орон нутгийн иргэдийг дайчлах, оролцуулах**
- **Төвлөрсөн ба өргөн цар хүрээтэй үйл ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулахыг дэмжих**
- **Ур чадвар хуваалцах ба шинийг сэдэг**

ХМХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь – 2
Олон талт МХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь

- Шинэ мэргэжилтнүүдийг сургах чухал суурь бий болгох
- Зах зээлийн баримжаа ба хөгжлийн баримжаа хоорондын тэнцвэрийг бий болгох
- Сайн засаглалыг хөхиүлэн дэмжих – түншлэлийн хүрээнд зөрчилдөөн, цоорхой, давхацаж буй байдлыг тодорхойлохдоо янз бүрийн бүлгүүдэд боломж олгох
- Санхүүгийн нөөцөө хамгийн зохистой түвшинд

ХМХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь – 2
Олон талт МХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь

- **Удирдагч нар болон юу ч хийхгүй байгаа хүмүүс бүгдэд нь мотиваци өгөх – хязгаарлагдмал хүсэл эрмэлзэлтэй болон и дэвхитэй оролцогч нарыг нэгтгэх суурийг б ий болгодог**
- **Үйлдэл хийх эзэн чанар болон үүрэг хариуцлагыг дэмжих**
- **Нэгэн бүлгийн дотор бие биенээ сэжиглэх б уюу бие биендээ дайсагнаж харьцдаг хүмүүсийн дунд итгэлцэл бий болгоход дэмжлэг үзүүлэх**

ХМХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь – 2
Олон талт МХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь

- **Сонирхогч талуудын дүн шинжилгээ г эдэг тухайн асуудал буюу нөөцөнд со нирхогч**

  талуудын хандаж байгаа байдал,

  харилцаа болон эрх ашигт тулгуурлан

  тэдгээрийг тодорхойлолж, тайлбарла х

  хэрэгслийг хэлнэ.

ХМХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь – 2
Олон талт МХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь

- **Сонирхогч талуудын дүн шинжилгээ хийхэд дарааг ийн**
  алхамуудыг анхааралдаа авах хэрэгтэй. Үүнд:
  - **Тухайн дүн шинжилгээний гол зорилгыг тодорхойлох**
  - **Тухайн тогтолцоо ба тухайн тогтолцоо дахи шийдвэр гаргагч нарыг ойлгох ойлголт бий болгох**
  - **Гол сонирхогч талуудыг тодорхо йлох**

ХМХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь – 2
Олон талт МХХТ-ийн бодлого боловсруулах нь

- **Сонирхогч талуудын дүн шинжилгээ хийхэд дараагийн алхамуудыг анхааралдаа авах хэрэгтэй. Үүнд:**

  - **Сонирхогч талуудын эрх ашиг, зан чан ар, нөхцөл байдлын судалгаа хийх**
  - **Сонирхогч талууд хоорондын харилцаа аны хэв шинж, цаад утгыг тодорхойлох**
  - **Менежментийн хувилбаруудыг тодорхойлох**

ХМХХТ-ийн бодлогын бүрэлдэхүүн 1- Хүний нөөц бий хөгжүүлэх

- 2 ерөнхий асуудал:
  - **Мэдээллийн эринд иргэн бүр ерөнхий мэдлэг чадвартай байх нөхцөлийг бүрдүүлэх**
  - **Тухайн орны МХХТ-ийн салбар тогтвортойгоо р өргөжих боломжийг бүрдүүлэхийн тулд МХХТ-ийн ур чадвартай мэргэжилтнүүдийг бэ лтгэх**

ХМХХТ-ийн бодлогын бүрэлдэхүүн 1- Хүний нөөц бий хөгжүүлэх

- **Мэдээллийн нийгэм нь үйлдвэрлэлийн буюу хөдөө аж аху йн нийгэмд хэрэгцээтэй байх ур чадвараас ялгаатай ур чадва ртай байхыг шаарддаг.**

- **МХХТ-ийн бичиг үсэг тайлагдсан байх ур чадвар**
  - Английн насанд хүрэгчдийн бичиг үсэг тайлалт, тоон мэдлэг ба МХХТ-ийн үндэсний стандарт

’21-р зууны ур чадвар'

- Асуудлыг шийдвэрлэх чадвар, мэдээллийн бичиг үсэг тайлалт, харилцааны ур чадвар болон бусад бодон сэтгэхүйн дээд түвшний ур чадвар

ХМХХТ-ийн бодлогын бүрэлдэхүүн 1- Хүний нөөц бий хөгжүүлэх

➢ МХХТ-ийн мэргэжлийн ур чадварыг хөгжүүлэх

- **МХХТ-ийн нийлүүлэлтийн салбар дахи мэргэжилтнүүдийн хэрэгцээ нь 2010 он гэхэд 1 7 сая хүн болж огцом өсөх тооцоо байгаа**

- **МХХТ-ийн хэрэглэгч салбар дахь мэргэжилтнүү дийн хэрэгцээ нь 2010 он гэхэд 73 сая хүн хүрч, хурдацтайгаар өсөх болно.**

ХМХХТ-ийн бодлогын бүрэлдэхүүн 1- Хүний нөөц бий хөгжүүлэх

- МХХТ-ийн мэргэжлийн ур чадварыг хөгжүүлэх
  - 2010 оны хамгийн эрэлт хэрэгцээтэй ур чадварт: аж ахуйн архитектор, төслийн удирдагч, бизнесийн процессийн инженер, төслийн төлөвлөлт ба төсөв боловсруулалт, менежер, системийн шинжээч, системийн дизайнер, сүлжээний дизайн, системийн аудит, МТ-ийн аюулгүйн байдлын төлөвлөлт ба менежмент, хадгалалтын администратор

ХМХХТ-ийн бодлогын бүрэлдэхүүн 1- Хүний нөөц бий хөгжүүлэх

- МХХТ-ийн мэргэжлийн ур чадварыг хөгжүүлэх
- Эрэлт хэрэгцээ багатай ур чадвар :
  Програм хангамж зохиогч, код бичигч, системийн шалгагч, техникийн тусламж үзүүлэх ажилтан
  - http://www.computerworld.com/action/article.do?command=viewArticleBasic&articleId=112360&pageNumber=3

МХХТ-ийн мэргэжлийн ур чадварыг хөгжүүл эх

- МХХТ-ийн мэргэжлийн ур чадварыг хөгжүүлэх
- Засгийн газраас авах арга хэмжээ:

  - **МХХТ-ийн боловсролын хөтөлбө р, заах арга зүй зэргийг эрх мэдэл бүхий үндэсний байгууллагын з үгээс тогтмол хянаж, боловсрол ын чанарт хатуу хяналт тавих**

ХМХХТ-ийн бодлогын бүрэлдэхүүн 1- Хүний нөөц бий хөгжүүлэх

- МХХТ-ийн мэргэжлийн ур чадварыг хөгжүүлэх

- Засгийн газраас авах арга хэмжээ:

- Ажил хийх эрхтэй болохын тулд сертификат авахын төлөө тусгайлсан шалгалтын системд тулгуурласан үндэсний ба бүс нутгийн ур чадварыг баталгаажуулах төв бий болгох

ХМХХТ-ийн бодлогын бүрэлдэхүүн 1- Хүний нөөц бий хөгжүүлэх

- ❖ МХХТ-ийн мэргэжлийн ур чадварыг хөгжүүлэх

- Засгийн газраас авах арга хэмжээ:

- **Танин мэдэхүйн ур чадвар оролцуулан МХХТ-ийн мэдлэг, ур чадварыг олгох сургалтуудыг боловсруулах зорилготойгоор МХХТ-ийн салбар, засгийн газар, боловсро лын байгууллагууд байнга хамтран ажил лах**

ХМХХТ-ийн бодлогын бүрэлдэхүүн хэсэг 2 – МХХТ-ийн салбарын үйлдвэрлэл бий болгох

- 3 гол чиглэл:
- **Техникийн хангамж буюу МХХТ-ийн үйлдвэрлэл**
- **Аутсорсинг**
  - Дэлхийн програм хангамж боловсруулалт
  - Call Centers, Бизнесийн процессийн үйл ажиллагаа
- **Тоон агуулгын үйлдвэрлэл**

ХМХХТ-ийн бодлогын бүрэлдэхүүн хэсэг 2 – МХХТ-ийн салбарын үйлдвэрлэл бий болгох

- Техник хангамж буюу МХХТ-ийн үйлдвэрлэл
  - **МХХТ-ийн техник хангамжийн үйлдвэрлэлийн салбар нь дэлхий дахь хамгийн том бөгөөд хамгийн хурдацтайгаар хөгжиж буй үйлдвэрлэлийн салбар юм**
  - **Тус өсөлтийн ихэнхи нь Ази тивийн шинээр үйлдвэрлэлийн салбараа хөгжүүлж байгаа орнуудад явагдаж байна**

ХМХХТ-ийн бодлогын бүрэлдэхүүн хэсэг 2 – МХХТ-ийн салбарын үйлдвэрлэл бий болгох

- **Аутсорсинг** ... Тухайн ажлыг гадаад дахь харьцангүй бага өртөг бүхий байгууллагуудруу шилжүүлэхийг хэлнэ
- **Forrester Research хүрээлэнгийн тооцолсоноор 2015 он гэхэд 3,3 сая Америкийн ажлын байр болон 136 сая Ам. Долларын өртөг бүхий ажлыг Энэтхэг, Хятад, Орос зэрэг улсуудруу шилжүүлсэн байх болно.**

ХМХХТ-ийн бодлогын бүрэлдэхүүн хэсэг 2 – МХХТ-ийн салбарын үйлдвэрлэл бий болгох

- Аутсорсинг
  - Дэлхийн Програм хангамжийн үйлдвэрлэл
  - “Бодит цагт (синхрон) асинхрон харилцан холбоо бий болгох зохицуулалт хийж, үндэсний хил хязгаарыг даван, газар зүйн ондоо орон зайнд програм хангамж зохиох ажил хийхийг хэлнэ”

ХМХХТ-ийн бодлогын бүрэлдэхүүн хэсэг 2 – МХХТ-ийн салбарын үйлдвэрлэл бий болгох

- Аутсорсинг
  - Дэлхийн Програм хангамжийн үйлдвэрлэл
    - **Fortune 500 компаний 40% нь дэлхийн програм хангамжийн үйлдвэрлэл хийдэг**
    - **Дэлхийн 50 улс үндэстэн дэлхийн програм хангамжийн үйлдвэрлэл хийдэг**
    - **Ирланд улсад үйлдвэрлэгдсэн програм хангамжийн 80%-ийг экспортоор гаргадаг**

ХМХХТ-ийн бодлогын бүрэлдэхүүн хэсэг 2 – МХХТ-ийн салбарын үйлдвэрлэл бий болгох

- Аутсорсинг
  - **Call Centers, бизнесийн процессийн үйл ажиллагаа**
    - *Аутсорсингийн салбар ихээхэн хэмжээнд өргөжиж байгаа*
    - *Энэтхэг улс, Филиппин, Төв ба Зүүн Европын орнуудад аутсорсингийн өсөлт* ***25-60%-д хүрч байгаа (сүүлийн 3 жилийн туршид*** *10-12%-тай байсан)*

http://www.tmcnet.com/channels/call-center-outsourcing/articles/23699-research-shows-growth-trends-outsourcing-contact-center-market.htm

ХМХХТ-ийн бодлогын бүрэлдэхүүн хэсэг 2 – МХХТ-ийн салбарын үйлдвэрлэл бий болгох

- Аутсорсинг
  - **Call Centers, бизнесийн процессийн үйл ажиллагаа**
    - **Англи хэл дээр дэмжлэг үзүүлэх үйлчилгээний аутсорсингийн салбарт Энэтхэг ба Филиппин улсууд тэргүүлэгч байр суурьтай байна**
    - **Тухайн үйлчлүүлэгчийн газар зүйн онцлогт тохируулан, тухайн газар зүйн байршил бүр нь өөрийн үйл ажиллагааны өртөг, эрдсэл болон нийлүүлэлтийн чадамжиас хамаарч өрсөлдөх давуу талаа ашиглах боломжтой**

ХМХХТ-ийн бодлогын бүрэлдэхүүн хэсэг 2 – МХХТ-ийн салбарын үйлдвэрлэл бий болгох

- Тоон агуулгын салбар
- Уламжлалт агуулга, хэвлэл мэдээллийн ба зугаа цэнгэний хэрэгсэл, програм хангамж ба мультимедия, электрон техник хангамж болон цахилгаан харилцаа холбоо зэргийн нэгдэл
- Визуаль эффект ба анимейшн **(виртуаль риалити ба 3D бүтээгдэхүүн), интерактив мультимедия (цахим хуудас, CD-ROM's), компьютер ба онлайн тоглоом, боловсролын мультимедия (e-learning) & ба тоон кино ба телевиз үйлдвэрлэл ба үйлдвэрлэлийн дараахи явц үйл ажиллагаа**

ХМХХТ-ийн бодлогын бүрэлдэхүүн хэсэг 2 – МХХТ-ийн салбарын үйлдвэрлэл бий болгох

- Тоон агуулгын үйлдвэрлэл өргөжиж байна.
  - **2001 онд компьютерийн тогтоомны орлого нь кино театрын билетийн борлуулалтыг хол давж, компьютерийн тоглоом нь дэлхийн орлогоороо хөгжмийн бичлэгийн салбарын борлуулалтанд ойртож өссөн байна.**

ХМХХТ-ийн бодлогын бүрэлдэхүүн хэсэг 2 – МХХТ-ийн салбарын үйлдвэрлэл бий болгох

- Тоон агуулгын үйлдвэрлэл өргөжиж байна.
  - **PwC-ийн тооцолсоноор 2010 он гэхэд дэлхийн тоглоомны зах зээл нь 46.5 тэрбум Ам. Долларт хүрэх юм байна.**
    - Ази, Номхон далайн бүс нутаг нь тоглоомд зарцуулж байгаа мөнгөн дүнгээр дэлхийд тэргүүлэгч байранд байна – 2005 онд 9.8 тэрбум Ам. Доллар байсан нь 2010 он гэхэд 17.4 тэрбум Ам. Доллар болж өсөх нь

МХХТ-ийн засаглал

- **“МХХТ-ийн хэрэглээнд шаардлагатай зан төлөвийг бий болгоход нэн хэрэгцээтэй шийдвэр гаргах эрх, хариуцлага тооцох тогтолцоог тодорхойлох”**

  - **МХХТ-ийн засаглал нь МХХТ-ийн чиглэлээр сүүлчийн шийдвэр хэн гаргахыг тодорхойлдог бол,**

    МХХТ-ийн менежмент гэдэг нь тухайн шийдвэрүүдийг гаргах ба хэрэгжүүлэх явцыг хэлнэ.

МХХТ-ийн засаглал

- Бодлого боловсруулагчид МХХТ-ийн засаглалыг чухалчилах хэд хэдэн шалтгаан байдаг. Үүнд:
  - **МХХТ нь өндөр өртөгтэй**
  - **МХХТ нь байнга өргөжиж байдаг**
  - **МХХТ нь стратегийн аюул ба боломжуудыг б ий болгодог**
  - **МХХТ-ийн үнэлэмж нь зөвхөн технологи байг аа гэдэгт оршихоо больж, МХХТ гэдэг өргөн утга араа үнэлэмж нь үнэлэгдэх болсон**

МХХТ-ийн засаглал

- **МХХТ-ийн засаглалын цар хүрээ:**
  - **(1) зарчмуудын цогц**
  - **(2) шийдвэр гаргах дэг жаягтай**
  - **(3)Тайлагналт ба хяналтын явц нь тухайн нөх цөл**

  байдалтай уялдаатай байдаг

МХХТ-ийн засаглалын цар хүрээ – Зарчмууд

- Авсрали улсын МХХТ-ийн засаглалын 6 зарчим

- ***МХХТ-ийн үүрэг хариуцлагыг зөв ойлгосон байхыг бий болгох. Байгууллага дотор бүх хувь хүн, бүлэг хүмүүс МХХТ-ийн талаархи өөрийн үүр эг хариуцлагаа сайн ойлгож, хүлээн зөвшөөрсөн байхыг бий болгох***

МХХТ-ийн засаглалын цар хүрээ – Зарчмууд

- Авсрали улсын МХХТ-ийн засаглалын 6 зарчим
  - ***Байгууллагын хэрэгцээг бүрэн хангах түвшинд МХХТ-ийг төлөвлөх. МХХТ-ийн төлөвлөгөө нь тухайн байгууллагын одоогийн ба ойрын хэрэгцээнд бүрэн нийцэж байгааг хан гаж, тухайн байгууллагын төлөвлөгөө нд МХХТ-ийн төлөвлөгөө уялдаж байгааг хангах***

МХХТ-ийн засаглалын цар хүрээ – Зарчмууд

➢ Австрали улсын МХХТ-ийн засаглалын 6 зарчим

- ***МХХТ-ийг зүй зохистойгоор худалдан авах. МХХТ-ийг худалдан авах шийдвэр гаргахдаа зүй зохистой дүн шинжилгээ хийж, зөв замаар зөв шалтгаанаар хийсэн байхыг хангах. Зардал, эрдсэл, урт хугацаа ба богино хугацааны үр өгөөж***

МХХТ-ийн засаглалын цар хүрээ – Зарчмууд

- <u>Авсрали улсын МХХТ-ийн засаглалын 6 зарчим</u>

  - ***МХХТ нь шаардлагатай үедээ бүрэн ажиллаж байгааг хангах. МХХТ нь тухай н байгууллагын үйл ажиллагаанд дэмжлэ г болох хэмжээнд ажиллаж байгааг ханга х, бизнесийн шаардлага өөрчлөгдөх тутам д бүрэн нийцэж байх, бизнесийн үйл ажиллагааны үед хэрэгцээтэй бүхий л ү ед***

МХХТ-ийн засаглалын цар хүрээ – Зарчмууд

- Авсрали улсын МХХТ-ийн засаглалын 6 зарчим
  - ***МХХТ нь нийцэж байгааг хангах. МХХТ нь тух айн байгууллагын дотоод дүрэм журамт бүрэн ни йцэж, гадны бүхий дүрэм журамтай нийцэж б айгааг хангах***
  - ***МХХТ нь хүний хүчин зүйлсийг хүндэлж байг ааг хангах. МХХТ нь тухайн байгууллагын үйл ажиллагааны явцад бүх хүмүүсийн хэрэгцээн д бүрэн нийцэж байгааг хангах***

МХХТ-ийн засаглалын цар хүрээ – Дэг жаяг

- ***Бизнесийн монархи* – *Сайд*/*Төрийн нарийн бичгийн дарга буюу Ерөнхий нарийн бичгийн дарга (буюу бизнесийн байгууллагын төрийн түнш) нь МХХТ-ийн шийдвэр гаргадаг***

- ***МТ-ийн монархи*** – *Засгийн газар дахи МХХТ-ийн мэргэжлийн хүмүүс (Засгийн газрын Ерөнхий мэдээллийн дарга зэрэг) шийдвэр гаргадаг*

МХХТ-ийн засаглалын цар хүрээ – Дэг жаяг

- ***Феодал*** *– үйл ажиллагааны нэгжийн дарга (жишээ нь газар, агентлаг, г.м.) МХХТ-ийн шийдвэр гаргадаг*

- ***Холбооны -*** *Яам, тамгын газрын ахлах мэргэжилтнүүд шийдвэр гаргадаг, үүнд МТ-ийн дарга нар ба оролцогч гэж орж болно*

МХХТ-ийн засаглалын цар хүрээ – Дэг жаяг

- ***МТ-ийн хоёр талт хэлбэр* – *МХХТ-ийн даргa*** *(Мэдээллийн ерөнхий дарга) болон өөр нэгэн бүлэг (товчоо, газар) МХХТ-ийн шийдвэр гаргадаг*
- ***Анархи*** *– хэрэглэгч бүр шийдвэр гаргадаг*

МХХТ-ийн засаглалын цар хүрээ – Хяналт

- Тэргүүн туршлагын шалгах жагс аалт: МХХТ-ийн хөрөнгийн менежмент
  - Австрали улсын Засгийн газрын Мэдээллийн Менежментийн Газар (AGIMO)

МХХТ-ийн засаглалын цар хүрээ – Хяналт

- **Тэргүүн туршлагын шалгах жагсаалт: МХХТ-ийн хөрөнгийн менежмент**
  - ***Ерөнхий***
- ***Хөрөнгийн менежментийг ойлгодог уу?***
- ***Хөрөнгийн менежментийн зарчмуудыг мэддэг үү?***
- ***МХХТ-ийн менежментийн цар хүрээг тодорхойлно уу***
- ***МХХТ-ийн хөрөнгийн менежментийн асуудал орсон***

  бодлого боловсруулж байсан уу?
- ***Хөрөнгийн бүртгэлийг худалдан авах болон ангижрах***

  явцтай холбож үзэж байсан уу?

МХХТ-ийн засаглал – Зардалын менежмент

- *Засгийн газрын МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалтын зарчимууд*
  - *<u>1-р зарчим</u>: МХХТ-иор хэрэгжих хөтөлбөр, төслүүдэд шаардлагатай с анхүүгийн хөрөнгө хуваарилахын тулд засгийн газар нь тухайн агентлагаас хангалттай мэдээлэл авсан байж, засгийн газар нь энэхүү асуудлаар тодорхой байр суурьтай б айх ёстой*

МХХТ-ийн засаглал – Зардалын менежмен т

- *Засгийн газрын МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалтын зарчимуу д*
  - *<u>2-р зарчим</u> : Засгийн газрын шаардлагад нийцүүлж нөөцийг үр ашигтайгаар, үр өгөөжтэйгээр, зүй зохистойгоор хэрэглэх нь агентлагуудын хариуцлага байх ёстой. Үүний тулд агентлагууд зохих засаг лал ба хяналтын явцыг хэрэгжүүлэх ёстой.*

МХХТ-ийн засаглал – Зардалын менежмент

- *Засгийн газрын МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалтын зарчимууд*
  - *3-р зарчим : МХХТ-ийг хамруулсан шинэ бизнесийн чадавхид хөрөнгө оруулалт хийхдээ үндэслэлээ сайн боловсруулж, зардал ба үр өгөөжийг сайтар тооцоолсон байх ёстой.*

МХХТ-ийн засаглал – Зардалын менежме нт

- *Засгийн газрын МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалтын зарчиму уд*
  - *<u>4-р зарчим:</u> МХХТ хэрэглэсний үр дүнд гарах үр дагавар ба МХХТ-т оруулсан х өрөнгө оруулалтын эргэн төлөлт зэргийг тооцоолж, тухайн төслийн хэрэгжүүлэх явцад гарсан сургамжуудаа засгийн газрын хүрээнд танилцуулах нь агентлагуудын хариуцлага байх ёстой.*

МХХТ-ийн засаглал – Зардалын менежме нт

- *Засгийн газрын МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалтын зарчимууд*
  - *<u>5-р зарчим </u>:* ***Сангийн яам нь агентлагуудтай хамтран Австралийн***
    н
    Засгийн газраас МХХТ-ийн хэрэглэ
    эг
    үр өгөөжтэй ба үр ашигтай болгохо
    д
    агентлагуудад дэмжлэг үзүүлэх Үй
    л

MXXT-ийн засаглал – Зардалын менежме нт

- *Засгийн газрын МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалтын зарчимууд*
  - *5-р зарчим*: **.. *Үүний тулд Сангийн яам нь дахин хэрэглэлт, хамтын ажиллагаа, хамтын хэрэглээ зэргийг хөхиүлэн дэмжиж, стандартын хэрэглээг сурталчилж, Засгийн газарт МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалтын чиглэлээр зөвлөмж хүргүүлж, агентлагуудад стратегийн чиглэл өгнө .***

МХХТ-ийн засаглал – Зардалын менежмен т

- *Засгийн газрын МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалтын зарчимууд*
  - *6-р зарчим* : ***Төв байгууллагуудын зүгээс агентлагуудад МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалтын менежментий г хийх ур чадвар сайжруулахад дэм жлэг үзүүлж, мэдээлэл, хэрэгсэл, с ургалт зэргээр туслах болно.***

Баярлалаа!